ANUL XIII. No. 15—16. 1—31 AUGUST 1936

APOSTOLUL

CURIERUL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMÂNE DIN BUCUREŞTI

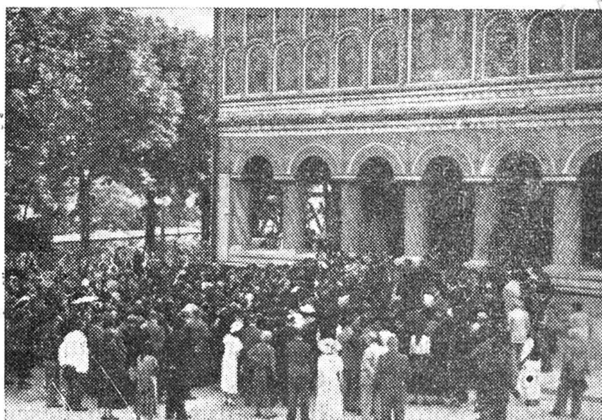
REDACŢIA: Arhiepiscopia Bucureştilor Secţia culturală

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ
ABONAMENTUL:
Pentru preoţi, diaconi şi instituţii 150 lei pe an; pentru cântăreţi şi paracliseri 100 lei.

ADMINISTRAŢIA: Arhiepiscopia Bucureştilor Secţia economică

RESTAURAREA SFINTELOR LOCAŞURI

Scepticismul multora cobeşte că vremea noastră ar fi atins punctul culminant de

Mulţimea poporului intrând în Catedrala Sf. Mitropolii, după marea ocolire.

decadenţă şi că am fi în pragul unei îngrozitoare prăbuşiri.

Când întâlnim asemenea oameni cobitori, ne aducem aminte de primul capitol de psihologie, cum acelaş fapt este văzut în chip deosebit de diferiţi oameni. Fiecare îl vede cu coloratura din fondul sufletului său: vârsta, pregătirea sufletească, aptitudinea profesională, ca şi starea de sănătate psihică şi fizică, ş. a.

Acelaş lan de grâu pe câmpie, într'un fel este văzut de un pictor, într'altfel de un comerciant şi altfel de un apostol...

Aşa se explică scepticismul multora în aprecierea pe care o fac Bisericii. Dar de multe ori este o revărsare asupra felului nostru de a privi lucrurile, din partea uzanţei unor gazetari, cari exagerează faptele în lumina condeiului, spre a se lua grabnice măsuri de îndreptare.

Se exagerează de multe ori grandoarea trecutului, spre a se evidenţia micimea prezentului. Aceste exagerări însă, dacă pot fi uneori stimulatoare de energii, pot fi alteori anihilatoare de nădejdi şi acţiuni constructive.

P. S. Arhiereu Veniamin, Vicarul Sf. Mitropolii, P. C. Protoierei şi personalul Catedralei.

Astfel dacă privim lucrurile în lumina realităţilor, făclia optimismului se aprinde în

https://biblioteca-digitala.ro / https://bibsinod.ro

prag de urcuş şi de sacră continuare a trecutului. Să vedem numai câte sfinte locaşuri noi de rugăciune se ridică şi ne convingem că în candelele sufleteşti ale poporului nostru este untdelemn încă pus cu grije de preoţimea noastră, — permanent luminătoare a satelor noastre româneşti. Mai sunt şi pâlpâiri slabe, — dar o generaţie nouă de apostoli aşteaptă să fie chemată în primele rânduri de adevărat misionarism la sate.

Iar restaurarea sfintelor locaşuri mai vechi este un vădit semn de reîntărirea făcliei sufletelor creştine pe aceiaşi vatră scumpă a credinţei noastre strămoşeşti. Numai în Capitala ţării, dacă ne luăm drumul să le vizităm, rămânem mângâiaţi de zelul preoţimii noastre şi de dărnicia în continuare a bunilor noştri credincioşi.

Restaurarea bisericii catedrale a sfinţitei noastre mitropolii istorice, iar acum şi a sfintei noastre Patriarhii, atinge apogeul fericit al acestei vrednice acţiuni de toată lauda, cu restaurarea locaşurilor sfinte.

Truda I. P. S. Patriarh Miron Cristea, *de a lăsa noilor generaţii lângă frumosul palat al sf. Patriarhii*, Catedrala Sf. Mitropolii radical restaurată *interior şi exterior, din temelie până sus la turle, este răsplătită cu marea bucurie sufletească, de a o fi văzut aşa precum o dorea. Iar generaţiile viitoare, îşi vor spune cuvântul în obiectivitatea timpului, despre cele ce se realizează astăzi.*

Optimismul nostru merge însă până acolo, că va veni ziua şi nu va fi departe când vom avea şi Catedrala nouă şi mare a sf. Patriarhii. Dacă mici cartiere în Capitală îndrăznesc să ridice biserici măreţe; cum nu se va putea o catedrală patriarhală a tuturor Românilor?!

Marea taină este în opera restaurărei creştine a sufletelor noastre ca o continuare a restaurării vechilor locaşuri sfinte. Şi atunci vom avea puntea de legătură către înălţimi nebănuite... Dar pentru aceasta avem nevoie de optimism, voinţă şi noi eforturi de lucru, iar nu de scepteism, blazare şi cârtire...

Consilier.

REDESCHIDEREA CATEDRALEI SF. PATRIARHII

Slujba sfinţirii; Procesiunea: Cuvântarea P. S. Vicar Veniamin.

Cu mare fast, a fost redeschisă biserica sf. Patriarhii ortodoxe a României, în care nu se mai slujea din 1932.

Atât interiorul vechei catedrale, cât şi jumătatea din faţă a exteriorului, au fost pictate din nou, în fresco, cu multă artă, de cunoscutui pictor bizantinist Dem. Belizarie. Altarul, mai cu seamă, lucrat după reguli stricte picturale bisericeşti, este o splendoare. Iar portretele M. S. Regelui Carol II, I. P. S. patriarh Miron şi ale vechilor domnitori ctitori, dela intrare, parcă stau să-ţi vorbească.

Vecernia. — Litia.

Sâmbătă seara s'a slujit, în mare sobor, cu P. S. arhiereu-vicar Veniamin Ploeşteanu, vecernia, litia şi privigherea.

In altar erau: P. C. L. arhim. Filaret Jocu, Efrem Enăcescu; protos. Teofil Ionescu, Nicodim Zamfirescu; arhid. Marin Firmilian, Evghenie Orghidan. N. Gorcea, N. Lavru; strana dreaptă: protopsalt Ilie Căltuţ, M. Predescu, Cutavas; strana stângă: preot Em. Hodrea-Domneşti (Ilfov), diacon A. Uncu, E. Vlase.

Slujba s'a terminat cu împărţirea artoselor, la ora 8 seara.

Procesiunea.

Duminică, la ora 7 dim., s'a făcut, conform programului, procesiune cu sf. moaşte ale sf. Dimitrie Basarabov.

Convoiul a pornit din palatul patriarhal, întocmit astfel: praporele, crucea patriarhală, purtate de călugări; ripidele (dela biserica Sf. Gheorghe-Nou), lucrate în aur, cu chipurile în relief ale familiei lui Const. Brâncoveanu; patru stareţe cu sf. moaşte ale sf. mucenici Teodor

https://biblioteca-digitala.ro / https://bibsinod.ro

Tiron și Carp; patru călugări-cântăreți, șase călugări purtând racla cu sf. moaște ale sf. Dimitrie cel Nou (Basarabov); psalții patriarhiei, marele eclesiarh, protosingheli, ieromonahi, prelați; protoiereii Capitalei: G. Georgescu-Silvestru, Stoica Ionescu, Traian Vintilescu; arhidiaconi, diaconi; în sfârșit P. S. arhiereu Veniamin, având alături pe P. C. stareț arhim. mitrofor Dionisie al Sinaei.

Reprezentanți ai mânăstirilor eparhiei erau: dela Cernica: Zosima Pârvulescu, stareț; Augustin Matei, Ilarion Stoica, Chiril Arvinte, Teodosie Saitoc, Modest Vlăsceanu, Ioachim Ionescu, Nicodim Sachelarie, Nectarie Ioniță, Nicodim Bartolomei; dela Căldărușani: Filaret Pamfil, stareț; Martinian Stoenescu, Pangrate Cotoroban, Inochentie Lupan, Leonte Bragă, Irinarh;

Soborul maicilor cu cățui la ieșirea cu sf. moaște din paraclisul Sf. Mitropolii.

dela Ghighiu : Atanasie Dincă, stareț; ierod. Proca, Ilarion Marin, Casian; dela Pasărea: Filofteia, stareță; Arcadia, Evlampia, Steliana, Amfilochia; dela Țigănești: Leonida, stareță; Emilia, Xenia, Sighitihia; dela Viforîta: Evghenia Stănescu, stareță; Cornelia, Xenia, Domnica, Zenovia și păr. Grigore Brânzeu, diacon al capelei române din Paris.

Cortegiul astfel format s'a oprit în dreptul ferestrei dela strana dreaptă a catedralei, unde s'a rostit o ectenie, răspunsurile fiind date de psalții Patriarhiei și membrii frăției „Patriarhul Miron", conduși de d. Toma Culcea, doctorand în teologie.

In sunetele clopotului mare dela Patriarhie și în cântările religioase ale frăției „Patriarhul Miron", s'a mers apoi până la crucea lui Brâncoveanu din fosta Piață-Mare.

Aci, P. S. Veniamin a citit „rugăciunea a toată Litia".

Intoarcerea s'a făcut pe aleea din dreapta, psalții Patriarhiei cântând „Slavoslovia mare" de Ghelasie Basarabeanul.

La monumentul de lângă altarul Patriarhei s'a rostit o nouă ectenie mică, după care P. S. Veniamin a făcut elogiul Mitropolitului Teodosie, dela Veștem (Sibiu) înmormântat aci, la 1708. (Teodosie și înaintașul lui, mitropolitul Ștefan, doi mari naționaliști, au suferit pedeapsa surghiunului pentru luptele lor naționale-creștine. Mitropolitul Teodosie a avut doar parte să fie îngropat aci, lângă întâia mitropolie a Ungro-Vlahiei).

Serviciul Sfintei Liturghii

La ușa Catedralei, după ce s'au citit „Apostolul", Sf. Evanghelie și „Rugăciunea de sfințire de biserică", P. S. Veniamin a rostit de trei ori tradiționalul: „Ridicați, boieri, porțile voastre.."

Ușile au fost, apoi, deschise de marele eclesiarh Filaret Jocu și, intrându-se în biserică s'a început slujba Sf. Liturghii, de acelaș sobor mărit cu stareții mânăstirilor.

Protoiereii Capitalei au străjuit tot timpul în fața altarului.

Cântările liturgice au fost executate de corul Patriarhiei condus de d. prof. N. Oancea.

„Crezul" s'a spus de păr. prot. Traian Vintilescu. „Axionul" a fost cântat (după Anton Pann) de maicele dela Viforîta. „Tatăl nostru" s'a cântat, (tot după Anton Pann), de toată asistența, conducând păr. prot. G. Georgescu-Silvestru.

Au fost hirotonisiți cu acest prilej păr. ipodiacon Teodor Bărăscu în diacon și păr. diacon Ion Ionescu în preot.

Cuvântarea P. S. S. Vicarul Patriarhiei

După terminarea Sf. Liturghii, P. S. Veniamin a rostit următoarea cuvântare:

„Mi-a fost rezervată mie cinstea de a redeschide acest sf. locaș, acum din nou restaurat și artistic împodobit, împreună cu un mare sobor de clerici, cu binecuvântarea I. P. S. Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Patriarh al României.

Mă folosesc de acest prilej pentru a arăta, pe scurt, fazele prin care a trecut acest sf. locaș.

După moartea Domnitorului Matei Basarab

https://biblioteca-digitala.ro / https://bibsinod.ro

(† 1654), s'a urcat pe tronul ţări româneşti, Constantin Şerban Basarab (1654—1658), fiu al lui Radu Şerban Voevod (1602—1611) şi strănepot al lui Neagoe Basarab Voevod (1512—1621) ctitorul minunatei catedrale dela Curtea de Argeş.

Şerban a avut ca cea mai scumpă dorinţă a sufletului său de a înălţa o mânăstire măreaţă după asemănarea Mitropoliei dela Târgovişte.

Aici, sus pe culmea dealului, evlaviosul domnitor împreună cu soţia sa Doamna Bălaşa, chiar în anul suirii sale pe tron, pune început acestui sf. locaş, pe care după numele său îl închină „Sfinţilor Impăraţi Constantin şi Elena".

Vremile erau turburi, nevoile multe, şi lucrările bisericii mergeau încet.

După 4 ani de domnie, în Martie 1658, Constantin Şerban Basarab a fost scos din scaun.

Urmează Mihnea al III-lea, (1658-1659), care îndemnat de marele Mitropolit Ştefan I-iu, aşa cum se găsea, cu zidăria terminată din roşu şi nezugrăvită, în primăvara acelui an 1658, o sfinţeşte, la Duminica tuturor sfinţilor.

După un an de domnie, Mihnea Vodă este silit a părăsi tronul. Ii urmează Gheorghe Ghica (1659—1660) şi apoi Grigore Ghica (1660—1664) în timpul cărora lucrările stagnează. Abia în vremea lui Radu Leon Vodă (1664-1669), mânăstirea lui Constantin Şerban Voevod se zugrăveşte şi se termină cu totul.

Cu trecerea vremii, avutul acestei mânăstiri a tot crescut, iar de pe la mijlocul secolului al XVII-lea (1665), domnitorii Munteniei alegând Bucureştiul ca scaun de domnie, mitropoliţii ţării se văzură nevoiţi a părăsi Mitropolia dela Târgovişte.

Neexistând o catedrală în Bucureşti, Mitropolitul Ştefan (1647—1668) alege la 1665 drept catedrală mitroplitană biserica lui Nedelcu Bălăceanu şi Mihnea vornicul, numită astăzi „Sf. Gheorghe Vechi".

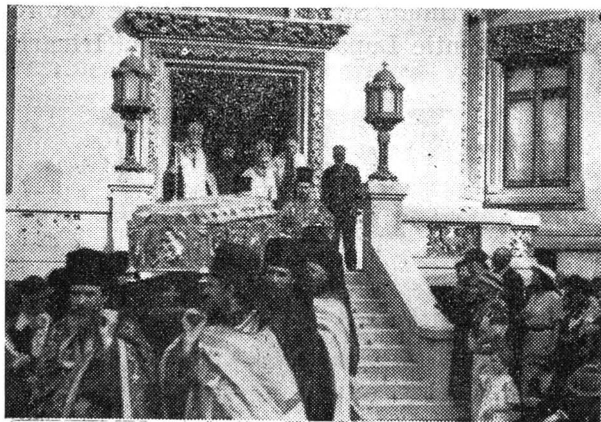
Biserica Stelei astăzi dărâmată, a servit mai târziu şi ea de catedrală.

Constantin Şerban Voevod ridicase ctitoria sa cu dorinţa de a o face mânăstire.

Radu Leon Vodă, însă, hotărăşte să fie Mitropolia ţării şi orândueşte să se clădească palatul şi paraclisul închinat Sf. Mucenic Gheorghe. Aceasta se înfăptueşte în vremea Mitropolitului Teodosie.

Şi de atunci (1668) ctitoria lui Constantin Şerban şi a lui Radu Leon Vodă slujeşte de catedrală mitropolitană; iar după ridicarea Bisericii noastre ortodoxe româneşti la rangul de Patriarhie (1925), de catedrală patriarhală.

Intre anii 1834—1839, în vremea Mitropolitului Grigore al IV-lea (dascălul), s'au făcut reparaţiuni exterioare şi s'a învelit biserica cu aramă, apoi s'au învelit turlele cu tablă de plumb, s'a zugrăvit şi reparat în interior şi exterior, (1839). Mitropolitul Nifon (1850—1875) a făcut cafasul corului, iar mitropolitul Iosif Gheorghian a mutat cafasul corului mai spre uşe şi a făcut şi alte reparaţiuni interioare şi exterioare.

Scoaterea moaştelor Sf. Dumitru Basarabov din paraclisul Sf. Mitropolii.

Dela 11 Mai 1932 catedrala patriarhală a început să fie restaurată în întregime, atât pe dinăuntru cât şi pe dinafară, prin stăruinţa, zelul şi toată osteneala I. P. S. Patriarh al României dr. Miron Cristea, în zilele Majestăţii Sale Regelui Carol al II-lea.

I s'a dat forma ogivală, prin delăturarea corului, a adaoselor dela pridvor şi destuparea ferestrelor dela turle, ca să mai poată sluji de catedrală a Patriarhiei române până când împrejurările vor îngădui înfăptuirea unei biserici mărețe „a mântuirei neamului" drept mulţumită lui Dumnezeu, pentru întregirea ţării în hotarele sale fireşti".

Un mare număr de credincioşi a asitat la serviciul redeschiderii catedralei Sf. Patriarhii, redeschidere care a fost o mare şi impresionantă manifestare religioasă creştină.

Marin Predescu

https://biblioteca-digitala.ro / https://bibsinod.ro

PRIVIRE IN TRECUTUL LOCAŞULUI SF. MITROPOLII

S'a redeschis, cu mare solemnitate, biserica Sf. Patriarhii, fosta mitoropolie bucureşteană.

Cu acest prilej, amintim, din spusele bătrânilor bucureşteni, că a fost, în Bucureşti, în vremi ce nu se mai ţin minte, pe malul drept al Dâmboviţei, pe dealul unde mult mai târziu s'a ridicat mitropolia bucureşteană, o mică biserică de lemn numită „Biserica Podgorenilor".

Amintind de această mică biserică, vom mai da şi unele amănunte asupra locului unde a fost zidită.

Locul a fost domnesc, adică era al domniei. Aci a fost aşa numita Ciutăria sau Livedea Domnească, un fel de grădină în care Domnii îşi creşteau cerbii şi ciutele pentru plăcerile lor. Locul se întindea de a dreapta Dâmboviţei bucucureştene şi începea dela podul de azi al Arhivelor Statului mergând până dincolo de podul Şerban Vodă spre mânăstirea Sfintei Troiţe, azi numită Radu-Vodă.

In faţa acestui loc, pe malul stâng al Dâmboviţei, era Curtea Domnească numită mai târziu Curtea-Veche, din care azi n'a mai rămas de cât paraclisul şi el meremetisit — numit biserica Curtea-Veche iar nu Sf. Anton cum greşit îi spun mai toţi bucureştenii de azi.

Biserica Sfântului Anton a fost pe locul unde acuma este „Piaţa de flori". O cruce arată locul sfântului altar.

Biserica Sfântului Anton a fost arsă la 1847, cu prilejul năprasnicului foc care a mistuit un sfert din Bucureşti. De atunci n'a fost refăcută.

Aceasta, o spunem, ca să se ştie şi să nu confundăm biserica Sfântului Anton — care azi nu mai este — cu biserica Curtea-Veche.

Dealul şi Biserica Podgorenilor.

Bătrânii spun şi unele hrisoave întăresc, că dincolo de grădina domnească, pe dealul de azi al Patriarhiei, erau vii. Când şi cum au fost sădite nu se poate preciza. Insă ele trebue să fi fost de multă vreme acolo. Poate au fost sădite de Turci, cari obicinuiau să sădească pretutindeni pe unde se duceau varietatea lor de struguri numită Hafuz-Ali, căreia noi românii 'i zicem „razachie".

Aceşti bătrâni numeau dealul Mitropoliei bucureştene, „Dealul Podgorenilor" şi spuneau că pe el se găsea pe vremuri o biserică de lemn, numită Biserica Podgorenilor. Hrisoavele care de obiceiu sunt a tot ştiutoare, tac şi nu pomenesc de ea.

Numai tradiţia bucureşteană o pomeneşte.

S'ar putea ca această biserică de lemn să fi fost arsă pe vremea când Sinan Paşa a ocupat Bucureştii cum au fost arse atunci bisericile Sfintei Troiţe, Stelea, sfântul Dumitru şi altele.

Când Constantin Şerban Basarab, poreclit Cârnul, a vrut să ridice o mânăstire, cu gând să o facă mitropolie, — a ales tocmai Dealul Podgorenilor bucureşteni, unde odinioară fusese biserica de lemn.

Temelia Mitropoliei Bucureştene.

Temelia a pus-o în anul 1655, iar ispravnicii acestei lucrări au fost Logofătul Radu Dudescu şi Gheorghe Sufariul din Târgovişte.

Constantin Şerban Basarab, în scurta lui domnie (1654-1658) n'a avut vreme s'o termine căci răscoala Seimenilor şi a Dorobanţilor — oştirea de atunci a ţării — îl făcu să părăsească scaunul domniei.

Plecând, el porunci să se dea foc Bucureştilor. Ii urmă Mihnea-Vodă, care în hrisoavele sale îşi spune Mihai-Radu, adus la Bucureşti de Turci şi Tătari, cari prădară groaznic oraşul.

Mihnea stătu Domn din Martie 1658, până în Decembrie 1659. In vremea lui a venit la Bucureşti patriarhul Macarie al Antiohiei, însoţit de Diaconul său Pavel din Alep.

In scrierea acestuia, tipărită în limba arabă şi tălmăcită după aceea în englezeşte, spune că biserica zidită de Constantin Şerban Basarab se află „la marginea oraşului" pe un „deal înalt care stăpâneşte oraşul". Ea nu era terminată şi nici târnosită.

Mihnea-Vodă a târnosit-o la leat 1658, în Duminica Sfinţilor. Această târnosire s'a făcut cu un alaiu nemaipomenit, fiind de faţă Domnitorul, patriarhul Macarie al Antiohiei, mitropolitul Ştefan al Ungro-Vlahiei, episcopii Râmnicului Noul-Severin şi al Buzăului, egumenii dela mânăstirile bucureştene şi mult norod.

Domnia lui Mihnea-Vodă n'a ţinut decât un an şi zece luni.

I-a urmat Gheorghe Ghica din Decembrie 1659, până în Septembrie 1660, iar din Sept.

https://biblioteca-digitala.ro / https://bibsinod.ro

1660 fiul acestuia, Grigore Ghica, până la 1664. In acești cinci ani dela 1659 până la 1664 nu știm, ce s'a mai petrecut cu biserica lui Constantin Șerban Basarab. Știm numai că ea nu era zugrăvită.

Zugrăvirea Mitropoliei.

Zugrăvirea s'a făcut pe vremea lui Radu-Leon, fiul lui Leon-Vodă, care urmează în scaunul Țării-Românești la 1664, după Grigore Ghica.

Intr'un hrisov din 1668, Iulie 8 spune:

„Apucat-am Domnia mea, cu toată voia și dintru tot gândul Domniei mele, de o am zugrăvit și o am înfrumusețat cu toată podoaba, cum se cade sfintelor biserici, ca să mă chem și Domnia mea ctitor acestei sf. Mitropolii, pentru vecinica pomenire a Domniei mele și a răposaților părinți ai Domniei mele să ne fie pomeană în veci".

Acest hrisov face cunoscut și înălțarea bisericii la rangul de mitropolie.

„Văzând Domnia mea această sfântă Mitropolie — spune Leon-Vodă — cum se cuvine a fi o sfântă Mitropolie, socotit-am Domnia mea, împreună cu cinstitul și iubitorul de Dumnezeu, părintele nostru chir Teodosie mitropolitul și cu cinstiții și prea cuvioșii episcopi Serafim de Râmnic și Grigore dela Buzău, și cu egumenii de pe la sfintele lavre și cu toți cinstiții dregători ai domniei mele, *de am tocmit domnia mea și o am așezat ca să fie Sf. Mitropolie cum este și cea din Târgoviște*".

Singura zugrăveală rămasă depe vremea lui Radu-Leon este cea a hramului Mitropoliei pe care pictorul Belisare a dat-o la iveală și despre care am vorbit în acest ziar atunci când a fost descoperită.

Pictura de azi a Mitropoliei.

In anul 1846, vine în București, episcopul rus Porfirie Uspenski. Vizitând mitropolia bucureșteană spune:

„E luminoasă, modestă și toată-i zugrăvită limpede, dar fără gust, ca zugrăveala din bisericile Atosului, cu care se potrivește și 'n arhitectură, afară de pridvor. Pe pridvor, pe peretele dinspre apus, ca și la Atos sunt zugrăviți ctitorii acestei biserici: **Io** Radu Leon Voevod cu doamna Luchia și fiul Ștefan; **Io** Constantin Șerban Basarab Voevod cu doamna Bălașa; jupân Șerban Cantacuzino, marele spătar și ispravnic și mitropoliții Teodosie și Mitrofan".

Zugrăveala începută de Radu-Leon cu vremea a suferit multe schimbări. Focurile și băjeniile de care a avut să sufere sfântul locaș i-au adus fel de fel de meremetisiri până și la zugrăveala cea dintâi. Cu prilejul unei mari meremetisiri, dela sfârșitul veacului al 18-lea, zugravul de atunci n'a prea făcut lucrarea cum se cade, căci pe la 1850 s'a simțit o nouă nevoe de refacere și această refacere a fost încredințată pitarului Nicu Teodorescu din Buzău, meșter pe tencuială crudă.

Vremea însă nemiloasă și-a săvârșit lucrarea ei, și zugrăveala mitropoliei ajunsese înegrită, ștearsă și căzută și nu mai răspundea menirei unei patriarhii. Și atunci i s'a încredințat pictorului Dim. Belizarie refacerea zugrăvelii.

Inăuntrul bisericii se văd azi chipurile: M. S. Regelui Carol II, sub a cărui domnie s'a săvârșit refacerea picturii. I. P. S. Patriarhul Miron Cristea, Constantin Șerban Basarab cu doamna Bălașa și fata lor; Radu Leon cu doamna Luchiana și fiul lor Ștefan, mitropoliții Ungro-Vlahiei: Ștefan (1648), Teodosie (1668), Dositei Filitti (1799) și Grigore IV (1834).

Din rândul acestor voevozi lipsește Mihnea-Vodă (Mihail-Radu) cel care a târnosit-o. Ii dăm noi aici chipul care este foarte puțin cunoscut și adesea este confundat cu Mihai-Viteazul.

Toate portretele de mai sus se datoresc pictorului Dim. Belizarie.

D. Caselli

https://biblioteca-digitala.ro / https://bibsinod.ro

DIN ALTE VREMURI

EVOLUŢIA LOCAŞULUI MITROPOLIEI

Pe movila centrală dinspre mânăstirea Radu-Vodă, spun documentele, Constantin Vodă Şerban, ultimul domn din familia Basarabilor, urmaşul lui Matei Basarab, a ridicat la 1656 o biserică cu hramul sf. împăraţi Constantin şi Elena.

D. St. Nicolaescu, profesor de limba slavonă, descoperitor al atâtor documente de mare valoare, citează inscripţia mitropoliei astfel:

„Această sfântă şi D-zeească biserică s'a început din temelie în leatul 1656 de răposatul Domn C-tin Şerban Basarab Voevod, săvârşind-o numai de roşu. Diaconul Paul de Alep însoţind pe *Patriarhul Macarie al Antiohiei* în lunga călătorie ce a făcut-o în răsăritul Europei şi în ţările noastre, întorşi din Rusia, au vizitat şi Bucureştii.

Intre altele spune: Acest oraş „Bucureşti" e foarte mare, se zice că acum câţi-va ani cuprindea 600 case. Are 40 de biserici şi mânăstiri şi renumitul râu Dâmboviţa ce curge prin mijlocul oraşului.

Apoi mai jos: „La urmă merserăm la marginea oraşului pe o movilă înaltă ce domina oraşul de jur împrejur. Acolo Domnul Constantin Şerban era ocupat cu clădirea unei mari mânăstrii, cu o măreaţă biserică şi strălucită, semănând pe dinăuntru cu cea dela Curtea de Argeş, numai că aceasta este de cărămidă şi în tindă are 12 stâlpi, fiecare dintr'o bucată rotundă de piatră ca să formeze numărul celor 12 apostoli. Pe deasupra are 4 mari turle şi afară o tindă mare".

La leat 1665 orânduindu-se domn Radu Leon, după ce a înfrumuseţat-o cu toate cele trebuincioase, cu sfat de obşte, au fost aşezată a fi scaun al Mitropoliei Ţării, aflându-se atunci Mitropolitul Teodosie:

„Am tocmit Domnia mea şi am aşezat ca mânăstirea din marginea Bucureştiului făcută de C-tin Vodă să fie Mitropolia Ţărei ca şi acea din Târgo-Viştea ca să fie de cinstea şi rugăciunea cinstiţilor iubitori de D-zeu cu darul arhieresc şi Vlădici Ţărei.

In leatul 1669 Radu-Vodă Leon a zugrăvit Mitropolia întâia dată, iar în 1834 răposatul Mitropolit Grigore, văzând-o cu totul învechită, povăţuit de râvnă, a început toată prenoirea ei, învelitoarea cu plumb, zugrăvitul, pardoseala şi celelalte înlăuntru şi afară, pe care grăbindu-l sfârşitul vieţii din porunca prea înălţatului nostru domn *Alexandru Ghica Vodă* dându-se ocârmuirea Sfintei Mitropolii supt îngrijirea Sfinţilor Episcopi Neofit Râmnic, Chezarie Buzeu prin îngrijirea Măriei Sale şi osârdia acestia a luat săvârşire preînoirea şi înfrumuseţarea. 1839 April 1.

In anul 1925, sub Marele şi Viteazul Rege Ferdinand I Mitropolia a fost înălţată la rangul de Patriarhie. In ziua de 1 Noembrie acelaş an, s'a făcut cu mare solemnitate învestirea Inalt Prea Sf. Sale patriarhului Dr. Miron Cristea al României.

Suveranul, încredinţându-i cârja patriarhală, patriarhul a rostit formula sacramentală, apoi a ţinut o bine simţită cuvântare.

Regele îi răspunde: *„Pe cât de fericit eram când ai fost chemat de peste Munţii liberaţi prin vitejia ostaşului şi virtuţile poporului român, în păstorirea mitropoliei Ungro-Vlahiei, pe atât de fericit sunt astăzi când îţi încredinţez cârja de Patriarh al bisericii ortodoxe române.*

Din timpul Basarabilor şi Muşatinilor descălicători de ţară cari au pus temeliile nepieritoare ale Mitropoliilor Ungro-Vlahiei şi Moldovei nu s'a înscris o pagină mai strălucită în istoria bisericii ortodoxe române, ca acea înfăptuită în anul acesta, prin înălţarea la rangul de Patriarh a Primatului României".

In anul 1933 Inalt Pr. S. Sa părintele patriarh, văzând starea de ruină în care se afla Bis. Mitropoliei, în marea Sa râvnă de a vedea Sf. locaş demn de înălţimea la care fusese ridicată Bis. Ortodoxă, ajutat şi de *Măria Sa Carol II, Regele Românilor,* isbuteşte a întocmi comisia istorică. Comisia, prezidată de d-l *Profesor N. Iorga,* hotărî a se face bisericii reparaţie radicală, refăcând-o aşa cum a fost clădită, în stil bizantin. Picturile interioare să fie executate de valoroşii noştri pictori: Verona, Ioan Ioanid, Belizarie, Artachino, inspirându-se din arta bizantină.

Colonel Popescu-Lumină

https://biblioteca-digitala.ro / https://bibsinod.ro

I. P. S. PATRIARHUL MIRON
LA TOPLIŢA-ROMÂNĂ

Sfinţirea catapetesmei şi odoarelor dela biserica ortodoxă a băilor Borsec şi sfinţirea ca arhimandrit a stareţului mânăstirii Sf. Ilie din Topliţa-Română

Din importanta misiune pe care a avut-o I. P. S. Patriarh Miron în Anglia şi Apusul Europei, ca reprezentant al bisericii ortodoxe din Orient, cu vagon special, însoţit de secretarul personal, preotul Gogu Antal, a sosit la locul natal Topliţa-Română.

A fost găzduit la mânăstirea I. P. S. Sale, „Sf. Ilie", unde sunt înmormântaţi părinţii înaltului chiriarh, Gheorghe şi Domniţa.

După o singură zi de odihnă şi adâncă meditare creştinească capul bisericii noastre, legat sufleteşte de aceste plaiuri, a plecat în misiune de românism şi patriotism în ţinuturile secuizate şi maghiarizate.

Duminică, 19 Iulie, în zorii zilei, însoţit de cucernicii monahi dela mânăstirea din Topliţa-Română, în frunte cu stareţul Ştefan Teodorescu, protopopul Mitrucă Antal, inspector bisericesc din ministerul cultelor şi preotul Gogu Antal dela biserica Sf. Spiridon, din Bucureşti, I. P. S. Sa s'a îndreptat spre băile Borsec.

La ora 10 dim., autorităţile de acolo, vizitatorii şi un sobor de preoţi au aşteptat pe I. P. S. Patriarh.

In imnurile de slavă, I. P. S. Sa a fost condus până la noua biserică, ridicată din iniţiativa I. P. S. Sale, a răposatului episcop Nicolae Ivan şi a proprietarului de vilă I. Stoica şi cu ajutorul băncii „Crisovelloni" şi dania credincioşilor vizitatori dela băile Borsec. Construcţia a ţinut 15 ani şi a fost desăvârşită de preotul Gh. Pasat.

In noul locaş al Domnului, I. P. S. Patriarh a făcut o rugăciune în genunchi, înconjurat de un sobor de preoţi şi a sfinţit noua catapeteasmă, pictată de Belizarie, pictorul Patriarhiei. Apoi s'a oficiat Sf. Liturghie de Duminică. Au slujit I. P. S. Patriarh, protopopul D. Antal, preotul Gh. Pasat, directorul şcoalei Borsec,

In ziua sf. prooroc Ilie, poporul din Topliţa, care nu încape în biserică la sf. liturghie, stă în jurul bisericei, de unde se aud bine cântările din biserică.

https://biblioteca-digitala.ro / https://bibsinod.ro

ieromonahul Ghermano Baciu, dela catedrala încoronării Alba-Iulia și diaconul Max Cubea, dela seminarul monahal Cernica.

Momente înălțătoare au fost când capul bisericii noastre, cu voce vibrantă a rostit singur „Crezul" și Tatăl Nostru", iar vizitatorii, veniți la băile Borsec să-și aline suferințele trupești, cu lacrimi în ochi rosteau aceleași cuvinte către Dumnezeu.

Răspunsurile la Sf. Liturghie au fost date de cântăreți vizitatori și de preoți.

Predica zilei a ținut-o protopopul Antal, arătând sfânta menire pe care o are noul locaș, sfințit chiar de I. P. S. Patriarh. Apoi, S. Sa a reamintit frumoasele clipe de acum 15 ani, când păstorul bisericii noastre, înconjurat de inimoși creștini-ortodocși, cari erau la băile Boresc, a oficiat în aer liber o slujbă religioasă la izvorul „Miron". Atunci s'au adunat primele fonduri pentru ridicarea bisericii ortodoxe în Băile Borsec.

După ce S. Sa a relevat marile donațiuni ale I. P. S. Patriarh (catapeteasma și sfinte podoabe în stil bizantin) a spus că nimic nu putea să fie mai înălțător ca, în această stațiune balneoclimatică, pe lângă minunatele izvoare minerale, tămăduitoare de suferințe trupești, să fie și un locaș pentru tămăduirea sufletească.

Cuvântarea I. P. S. Patriarh:

„Astăzi se împlinește o lună de când am plecat într'o lungă călătorie în cuprinsul Angliei și chiar în întregul Apus al Europei. Implinindu-se ziua Domnului de Sf. Ilie și readucându-mi aminte de locul natal și de hramul mânăstirii mele din Toplița-Română, unde mi-am avut leagănul copilăriei și unde-mi stau înmormântați părinții mei, am venit în scumpa Patrie, să fac rugăciuni de mulțumire către Dumnezeu.

Timpul frumos din aceste minunate plaiuri m'a adus să desăvârșesc acest sfânt locaș, una din cele mai frumoase biserici, cu un interior pur bizantin-ortodox, ce se poate vedea în Ardeal. Dau mulțumirea mea celor ce au fost împreună inițiatori să ridicăm acest locaș al Domnului, fiind prezent aci și d. Ioan Stoica, însuflețiți, pe plaiurile noastre dragi, rămase dela strămoși, am luat inițiativa de a ridica biserici predominante, care să facă legătura sufletească religioasă cu frații din vechiul regat.

Nu mai putea dăinui rușinoasa manoperă a vechii stăpâniri din era maghiară, ca în ținuturile secuizate, să nu avem biserici pentru poporul nostru românesc.

Bunul Dumnezeu m'a ajutat și m'a învrednicit să văd, cu ochii mei, înfăptuindu-se idealuri visate din copilărie, pe aceste minunate plaiuri. Răbdarea noastră de 1.000 ani ne-a răsplătit-o bunul Dumnezeu, să vedem o Țară Mare și întregită.

Dea Atotputernicul ca, prin rugăciunile noastre, scumpi fii sufletești și prin bătrânețele mele mai lungi, să mai pot veni prin Borsec și să pot desăvârși misiunea ce mi-a dat-o biserica din Răsărit, să strângă rândurile cu biserica din Apus, — scopul călătoriei mele".

A urmat sfințirea ca arhimandrit a protosinghelului Ștefan Teodorescu, starețul mânăstirii „Sf. Ilie", a I. P. S. Patriarh Miron din Toplița-Română. Asistența, pătrunsă de cuvintele înal-

Inalt Pr. Sf. Patriah MIRON merge în 19 Iulie 1936 în procesiune la Biserica din Toplița, unde a făcut pictura interioară și catapiteazma, pe lângă multe alte donații și bani,

tului predicator, a asistat cu emoție la al doilea eveniment creștinesc din Borsec, ascultând în genunchi formula sacramentală de învestire: „Se proherisește prea cuviosul protosinghel Ștefan, în Arhimandrit și stareț, pe seama Sfintei Mânăstiri „Sf. Ilie Proorocul", din Toplița-Română.

După sfintele oficieri, I. P. S. Patriarh, însoțit de autorități și toți vizitatorii, a revăzut izvorul Miron și nouile înzestrări ce s'au făcut în ultimul timp la Borsec, găsindu-l schimbat mult, cu băi calde și numeroasele vile tăinuite prin brădetul bogat în ozon.

I. P. S. a avut o interesantă convorbire cu harnicul primar al comunei noastre, d. Traian

https://biblioteca-digitala.ro / https://bibsinod.ro

Buciuman, interesându-se de vechile împroprietăriri ale locuitorilor din Borsec și Capul Corbului.

In sala restaurantului „Speranța", primăria a servit o masă de prăznuire a zilei. Au fost invitate 12 persoane.

I. P. S. Patriarh Miron la hramul mânăstirii „Proorocul Ilie" din Toplița Română.

Mânăstirea „Sf. Ilie" Stravopighiea, ridicată în 1928, de Inalt Prea Sfințitul Patriarh Miron Cristea în satul său natal, și-a prăznuit al optulea hram Luni 20 Iulie, Sf. Ilie.

Solemnitatea din acest an a fost mai înălțătoare, participând chiar Inalt Prea Sf. Patriarh. La acest locaș de închinăciune, de opt ani și-au găsit mântuire sufletească, mii de suflete de pelerini, veniți să se închine la sfântul locaș, creiat de capul bisericii noastre dominante. Mulți dintre credincioșii romani, unguri și chiar evrei, au făcut însemnate donații de odoare bisericești și de multe zeci de jugăre de pământ. Inalt Prea Sfințitul a pus ca primi ctitori pe părinții Inalt Prea S. Sale. „mamă Domnița și tată Gheorghe Cristea" decedați de acum 12 ani și care au fost înmormântați în cripta micului locaș.

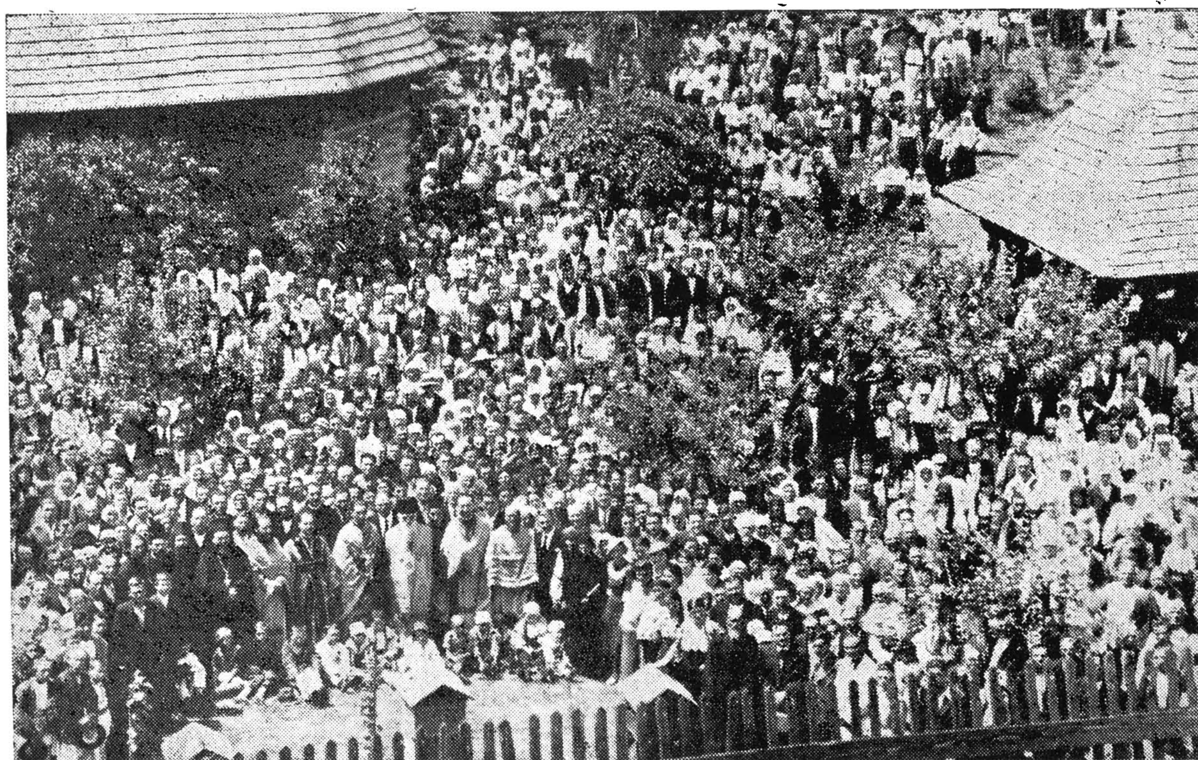
In dimineața de Sf. Ilie, mica bisericuță, drumurile și curtea, au fost înțesate de credincioși cari așteptau ivirea Inaltului Prelat spre a primi binecuvântarea. S'a oficiat serviciul divin al hramului „Sf. Ilie" de protopop Dumitru Antal, inspector în ministerul cultelor, Grigore Antal dela biserica Sf. Spiridon București, ieromonah Clement Negureanu, preot Sarapion Cazacu, ieromonah Ghermano Baciu dela Catedrala Alba-Iulia și diaconul Lavru dela Patriarhie.

După terminarea serviciului divin, s'a oficiat de Inalt Prea Sf. Patriarh, cu soborul de preoți, un parastas pentru Regele Ferdinand I și pentru părinții Prea Sf. Sale Patriarhului, ale căror oseminte au fost așezate în noua criptă.

Apoi s'a servit săracilor o masă pentru pomenirea ctitorilor Gheorghe și Domnița Cristea.

Tot în această zi, Inalt Prea Sf. Sa Patriarhul a împlinit 68 ani și a ținut să-i sărbătorească la locul natal, unde a primit numeroase telegrame.

Menționăm urările: Inalt P. S. Sale Mitropolitului Nicodim al Moldovei; Titu al Hotinului; Asociațiunii preoților din România; Mitropoliei Blajului; căminului cultural Patriarhul Miron din localitate; Fundației Regale „Principele Carol" și străjerilor M. S. Regelui cum și cele trimise de numeroși demnitari ai țării.

I. P. Sf. Patriarh MIRON slujește la 20 Iulie 1936 un parastas pentru părinții săi George și Domnița în frumoasa grădină de lângă stavropighia sa dela Topilița.

https://biblioteca-digitala.ro / https://bibsinod.ro

CRONICA INTERNA

MISIONARE

Cercul-pastoral „Puchenii-Moşneni"

In Parohia Puchenii-Moşneni, jud. Prahova, a avut loc şedinţa cercului pastoral. La ora 3 d. m., biserica era plină de mulţimea credincioşilor din parohie şi satele vecine.

Această şedinţă a fost onorată şi cu prezenţa d-lui Al. Lascarov Moldovanu, Inspector cultural al Fundaţiei Regale Principele Carol. Preoţii cercului: Gr. Moisescu, D. Nicolescu, V. Popescu, C. Jingoiu, Al. Banu, V. Nicolescu şi A. Belcin au săvârşit acatistul Mântuitorului, răspunsurile fiind cântate de cântăreţi şi credincioşii prezenţi.

Corul bisericii condus de Pr. D. Nicolescu a executat un concert religios, compus din 10 bucăţi din următorii compozitori: Cucu, Brătianu, Pasărea şi Chiriac. Corurile au fost foarte bine cântate şi a impresionat pe toţi creştinii prezenţi. Cu acest prilej au vorbit convingător şi cu duh părintesc: Pr. C. Jingoiu, „Despre înjurături" şi Pr. V. Popescu, „Calea vieţii este calea bisericii".

In legătură cu înjurăturile ce s'au înrădăcinat în neamul nostru românesc, D-l Al. Lascarov-Moldovanu a desvoltat o conferinţă religioasă minunat de frumoasă, care a mişcat până la lacrămi pe credincioşi — Conferinţa împodobită cu multe exemple şi citate biblice a fost sorbită de auditor cu mare plăcere, convingând hotărît de a se desvăţa creştinul, de acest obiceiu păcătos.

Pr. D. Nicolescu, Proistosul cercului, a cetit câteva pilde scrise de D-l Lascarov-Moldovanu şi a făcut o minunată aplicaţie la viaţa de toate zilele. Apoi a adus mulţumiri tuturor, pentru prezenţa la această rară şi înălţătoare manifestaţie creştină.

Serbarea a luat sfârşit în cântecele corului de „Hristos a înviat". Sutele de credincioşi s'au despărţit încărcaţi de hrană duhovnicească şi mulţumiţi că au petrecut o zi pentru Domnul, aşa cum se cuvine. La plecarea D-lui Lascarov-Moldovanu, sătenii i-au făcut o frumoasă manifestaţie de iubire creştină.

FILANTROPICE.

Protoeria Cir. III Judeţul Vlaşca. — O situaţie de mila creştină, desvoltată în cursul anului, la un număr de 22 parohii din protopopiatul III Vlaşca:

1. La parohia Bulbucata, s'au colectat 400 lei, cu cari s'au îmbrăcat doi copii săraci; 2. La parohia Cartojani, s'au colectat 650 lei şi 150 D.-D. porumb pentru înfometaţii din Basarabia; 3. La parohia Căscioarele, s'au colectat 400 lei şi 15 D.-D. porumb, cari au fost distribuite săracilor; 4. La parohia Cătunu s'a îmbrăcat un copil orfan cu pânză, în valoare de 217 lei şi

Metoda practică de predarea învăţământului religios în şcoala primară

de Pr. I. Gagiu-Kiselef

Creştinismul nostru ortodox, dinamic, constructiv şi regulator al tuturor manifestărilor regeneratoare ale vieţii omeneşti, în toate domeniile de activitate, încă din începuturile sale şi prin reprezentantul lui cel mai autorizat, Mântuitorul nostru Iisus Hristos, s'a remarcat prin pătrunderea adâncă a psihologiei tuturor vârstelor şi printr'o adâncire, neîntrecută în decursul vremii, a metodelor celor mai practice în adăparea din isvorul sacru şi inepuizabil al învăţăturilor divine cuprinse în Sf. Scriptură şi în Tradiţia creştină ortodoxă. Convinşi de imperativul cuvintelor Mântuitorului: Mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sf. Duh (Matei XXIII, 20), sfinţii apostoli şi în deosebi sf. apostol Pavel, apostolul neamurilor, au înţeles pe deplin, prin iluminarea graţiei divine, rolul covârşitor al cuvântului evanghelic în desvoltarea integrală şi optimă a societăţii de pretutindeni şi de oricând; iar, când sf. apostol Pavel mărturiseşte cu toată sinceritatea şi cu toată durerea sufletească totodată că s'a făcut tuturor de toate, pentru a câştiga pe cât mai mulţi, trebue să înţelegem pe deplin că la acea „ars docendi", practicată de retorii şi filosofii păgâni, el adăoga şi trăia în toată intensitatea lor principiile unei catehetici şi pedagogii specific creştine. Natural că nu vom găsi tratate în mod special caracterele cateheticii şi pedagogiei creştinismului primar, dar, ici şi colo, în operile rămase nedistruse de dintele vremii la părinţii apostolici şi urmaşii acestora, găsim îndemnuri şi sfaturi de modul cum trebuesc apreciate aceste două discipline ale teologiei creştine. Ba până la Clement Alexandrinul Catehetica înglobase, prin noţiunea ei mai cuprinzătoare, şi pedagogia creştină. Clement Alexandrinul este acel care diferenţiază pe una de cealaltă, arătând lămurit că pe-

https://biblioteca-digitala.ro / https://bibsinod.ro

s'au ajutat două familii de bătrâni cu alimente, în valoare de 400 lei; 5. La parohia Corbii Ciungi s'a distribuit pânză la copiii orfani, în valoare de 400 lei. La parohia Corbii Mari s'au dat ajutoare la un număr de 10 persoane, în valoare de 2000 lei; 7. La parohia Crevedia Mare s'au colectat 120 lei, cari se vor distribui la sărbătorile Sf. Invieri; 8. La parohia Crevedia Mică s'au strâns 190 lei și 200 D.-D. porumb, pentru infometații din Basarabia; 9. La parohia Drăghinești a fost ajutat locuitorul V. Iorga cu 20 D.-D. porumb, în valoare de 600 lei; 10. La parohia Dărăști s'au strâns 200 lei pentru tuberculoși; 11. La parohia Epurești s'au distribuit 10 perechi opinci la orfani din parohie, în valoare de 300 lei; 12. La parohia Fierbinți s'au colectat 2350 lei, cari s'au distribuit înfometaților din Basarabia și parohienilor nevoiași; 13. La parohia Mihăilești I s'au colectat 200 lei; 14. La Mihăilești II s'a îmbrăcat un orfan cu haine în valoare de 300 lei; 15. La parohia Novaci s'a făcut colecta de 150 lei; 16. La parohia Poieni s'au colectat porumb și bani pentru înfometații din Basarabia, în valoare de 300 lei; 17. La parohia Sârbeni s'a distribuit pânză, în valoare de 250 lei, la copii săraci și desculți; 18. La parohia Șelaru s'au strâns 150 D.-D. porumb și 100 lei pentru înfometații din Basarabia; 19. La parohia Ștefan Cel Mare s'a strâns porumb pentru Basarabia, în valoare de 5700 lei; 20. La parohia Udeni s'a făcut milă în valoare de 2670 lei; 21. La parohia Ungureni s'au colectat 227 lei pentru înfometații din Basarabia; 22. La parohia Vânătorii Mici s'au distribuit alimente, în valoare de 500 lei.

Pr. M. Popescu

CRONICA EXTERNA

Trăiască România!

Reproducem pentru cititorii noștri, în traducere, articolul de fond apărut în marea revistă bisericească engleză **„The Church Times"** din 3 Iulie a. c., cu prilejul vizitei I. P. S. Patriarh la Londra:

„Săptămâna aceasta Sanctitatea Sa Miron Cristea, Patriarhul României a fost oaspele Primatului englez la Lambeth. In cursul vizitei sale, distinsul oaspe a avut mai multe prilejuri să cunoască pe șefii Bisericii și Statului. Multiplele îndatoriri ale unui Primat modern, fac ca rareori să fie posibile astfel de vizite personale făcute chiar de șefii bisericești ai Bisericilor naționale. Dar în rarele ocazii când le e posibil să le aranjeze, ele procură un neprețuit prilej, nu numai pentru schimbul de politeță creștină, dar pentru strângerea legăturilor internaționale de cooperare creștină.

„Credincioșii englezi au multe motive pentru a face o cordială primire Patriarhului Român. Sanctitatea Sa a jucat personal un mare rol în viața Bisericii și națiunii sale. După sfârșirea războiului celui mare, când teritoriul român a

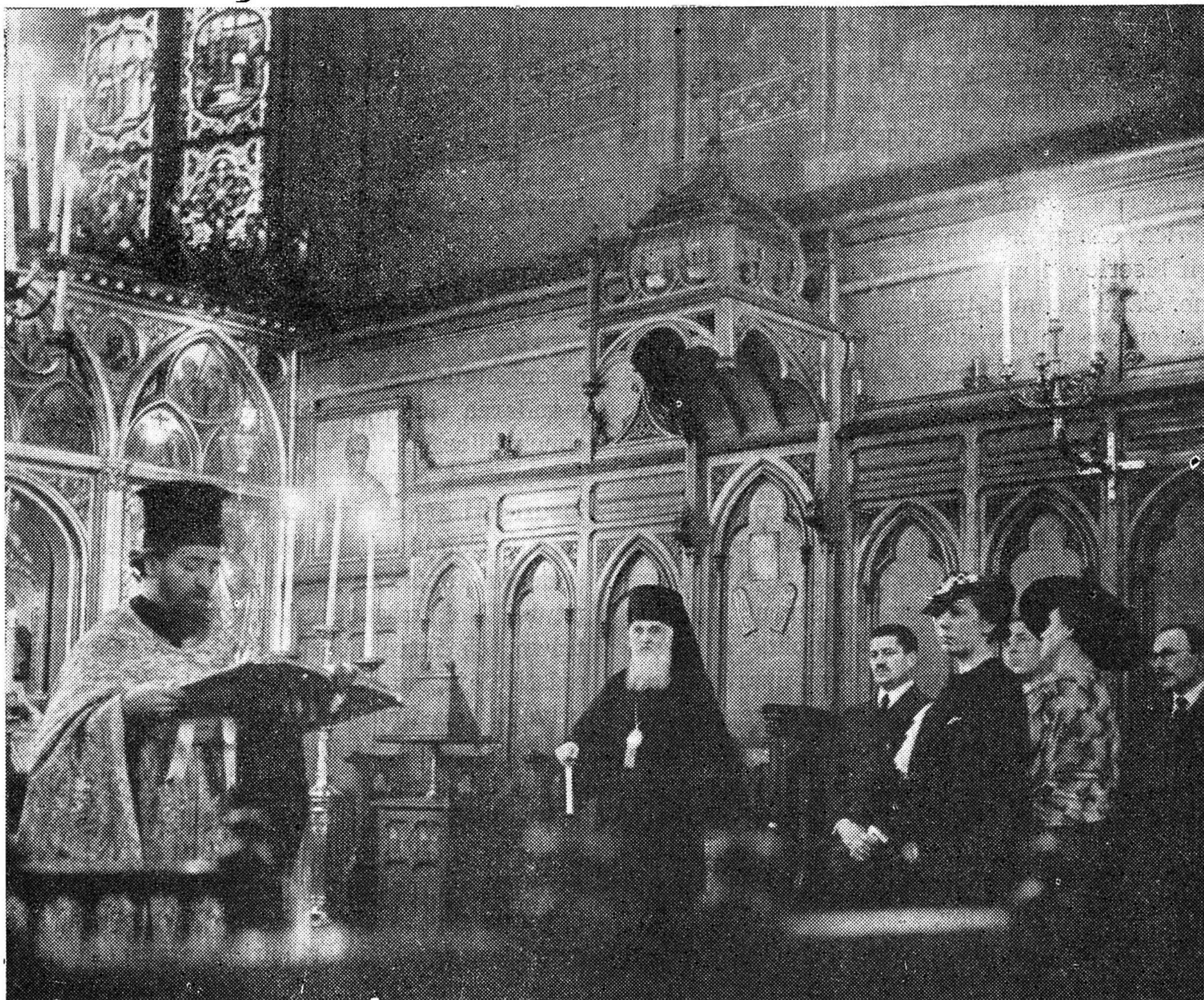
dagogul este egal cu ὁ τοὺς παῖδας ἡμᾶς εἰς σωτηρίαν ἄγων (Migné P. G. T. VIII, col. 313, cit. după Pr. M. Bulacu: Pedagogia creștină ort. Buc. 1935, pag. 293).

Deși catehetica va merge mai departe, cuprinzând în sfera ei și pedagogia creștină, circumstanțele prin care a trecut creștinismul în evoluția lui vor defititinitiva complet rolul uneia și importanța celeilalte, până acolo că pedagogia va deveni disciplină cu ascendență și cu multă frequență în intensificarea doctrinei creștine și a realizărilor ei faptice.

In ce ne privește pe noi Românii, cari, de când ne cunoaștem istoricește, ne știm creștini și întotdeauna ortodocși, putem afirma că rostului pedagogiei creștine i s'a dat întotdeauna locul și cinstea cuvenită. Până la înființarea școalei și organizării ei, rolul de educatori religioși l-au avut părinții în familie și slujitorii Bisericii. In trecutul nostru istoric și creștin totodată, „legea" învățată în familie și la Biserică, nu era altceva decât învățătura creștină, voința divină de care ascultau toți cu supunere și adâncă evlavie. Educația aceasta creștină prin fapte vii, nu prin vorbe, înainte de cunoașterea unei pedagogii moderne creștine, a unui Pestalozzi, de pildă, sau Förster, dar care se răzima pe cel mai desăvârșit pedagog al timpurilor de totdeauna. Mântuitorul, acesta singur a reușit să păstreze trează ideia de fraternitate și să se ducă lupta dârză cu atâtea vitregii, pentru desrobirea fraților de aceiași credință, iar în viața de stat și familiară să se păstreze neștirbite marile virtuți creștine: credința, nădejdea și aureola acestora, iubirea. Dar din rolul, pe care l-au avut slujitorii altarului în Biserica strămoșească, s'a ajuns, în cele din urmă la zămislirea unei fiice a acesteia, școala, care după ce a crescut în tinda Bisericii, dela mijlocul veacului al XIX-lea și până azi chiar, întocmai ca fiul pierdut din evanghelie, a uitat de mama ei, apucând calea greșită a unei vieți lipsită de Dumnezeul creștin, devenind prin organizarea ei laică și așa zisă pozitivistă-realistă, dacă nu dușmănoasă față de

https://biblioteca-digitala.ro / https://bibsinod.ro

sporit foarte mult, Sanctitatea Sa a fost numit, la o vârstă comparativ timpurie, primul Patriarh al Bisericii reconstituite a României. Astfel i-a revenit să lupte cu probleme inevitabile de reorganizare, care rezultau dintr'o largă extindere a jurisdicţiei teritoriale şi din crearea

I. P. Sf. Patriarh MIRON în biserica ortodoxă română din Paris, unde s'a oficiat câte-o scurtă slujbă, atât la sosirea I. P. S. la Paris, cât şi înainte de plecarea I. P. S. şi a însoţitorilor săi la Londra.

zămislitoarea ei, indiferentă faţă de tot ce constituia altădată, măreţia, gloria şi idealul ei nepieritor.

Iar dacă faţă de o astfel de atitudine nechibzuită, Biserica noastră creştină ortodoxă ar fi rămas pe aceiaşi poziţie de indiferenţă şi ostilitate, ar fi însemnat că dezertează dela o datorie imperioasă şi începe ea singură să dărâme ceeace s'a construit timp de aproape 19 veacuri. Dar nu! Slujitorii Bisericii, înţelegând că lovitura materialismului sălbatec din sec. XIX şi ideile ateilor desorientaţi, cari încearcă să coboare cerul pe pământ, se îndreaptă spre sufletele imaculate ale copiilor neamului nostru, credincioşi dela naştere, înţelegând că şcoala laică modernă desrădăcinează, îndepărtând din sufletul copilului tocmai ceeace sădiseră cu multă grijă părinţii acasă, creind desechilibru şi desorientare morală şi religioasă, şi redând statului nostru român creştin necredincioşi lipsiţi de teama Dumnezeului ceresc, pentru ca mâine să nu se mai teamă de nimeni nici pe pământ, înţelegând că şi viaţa familiară a început să cultive acelaş procedeu de indiferenţă morală-religioasă, au intervenit la timp cu toată energia şi vigoarea cerută de moment. La Biserică a început redresarea morală şi religioasă a părinţilor, cari singuri văd astăzi dezastrul drumului greşit apucat, iar în şcoală preoţimea noastră română a intervenit în numele educatorului şi pedagogului suprem, Mântuitorul, pentru ca pe sufletele curate ale copiilor din şcoala primară şi secundară să altoiască pomul cel de viaţă roditor al creştinismului mereu viu şi întotdeauna isbăvitor. Mai ales educaţia religioasă în şcoală a fost o problemă de mare şi decisivă luptă pentru Biserica noastră ortodoxă. Dumnezeu a voit ca până la urmă victoria să fie de partea luptătorilor celor buni, fiindcă atât în şcoala secundară cât şi în cea primară predarea instrucţiei şi educaţiei religioase, a rămas pe seama preoţilor. Aceastā biruinţă nu este însă de ajuns, ci ceea ce trebue să mai ambiţionăm încă este ca această instrucţie şi educaţie religioasă să o facem să devină dinamică, plină

https://biblioteca-digitala.ro / https://bibsinod.ro

în acelaş timp a unor noui şi vitale contacte cu învăţătura apuseană. Biserica din România se găsea în faţa unei energice mişcări de reformă, care, ca şi altele de acest fel, avea nevoe de conducere înţeleaptă şi plină de grije pentru ca răul să fie înlăturat şi să se obţină rezultate bune. In mânuirea situaţiei astfel creată. Patriarhul a avut prilejul nimerit să-şi desfăşure calităţile de om de stat, cu care este înzestrat.

„Biserica României, ca şi a Angliei, este o biserică constituită în care relaţiunile conducerii bisericeşti cu cea laică sunt strânse şi intime. Când, acum câţiva ani, s'a ivit necesitatea să se creeze un Consiliu de Regenţă pentru Regatul României, Patriarhul a primit îndatorirea acestei chemări pline de răspundere, alături de un membru al Casei Regale şi un înalt demnitar. Nu ne-am ascuns niciodată completa aversiune ce avem faţă de cei ce socotesc biserica o instituţie de stat; dar, împreună cu marea majoritate a credincioşilor englezi, recunoaştem imensa valoare a unei legături cu Statul, care nu asigură numai recunoaşterea publică a creştinismului de către naţiune în organizarea ei politică, dar garantează un constant şi repede mijloc de a face ca influenţa creştină să dea roade în chestiunile politicii publice. Pe acest teren deci, credincioşii englezi pot să facă simpatic gest de salutare Patriarhului, ca şef al unei Biserici naţionale independente, asemănătoare în multe privinţi cu a lor.

„Dar, mai ales, Patriarhul este un eminent reprezentant al Ortodoxiei. Anglicanii n'au uitat încă vizita altor Patriarhi ortodocşi la sărbătorirea aniversării a 1600 ani dela Sinodul din Niceea, la Westminster Abbey. Această vizită a fost adânc semnificativă în privinţa moştenirii comune a credinţei ce au Bisericile ortodoxe şi anglicană. Vizita Şanctităţii Sale Miron Cristea va fi, credem, privită cu o nu mai puţină semnificaţie. România a fost vizitată toamna trecută de o comisie a teologilor anglicani, însărcinată să cerceteze, împreună cu reprezentanţii români, chestiunea hirotoniilor anglicane. Lucrul acestei comisiuni a fost încoronat de succes şi raportul ei a fost de curând publicat în această ţară. Teologii români au fost în unanimitate convinşi de deplina validitate a preoţiei şi tainelor anglicane, şi Biserica României, la recomandarea lor, a dat formală recunoaştere concluziilor lor.

„Suntem, cum am fost totdeauna, sprijinitori însufleţiţi ai oricărui efort menit să aducă Bisericile Comunităţii aglicane în strânsă legătură şi deplină unire cu Bisericile ortodoxe ale Răsăritului. Noi am susţinut şi vom continua să susţinem, că între aceste două mari comunităţi există deja, nu numai identitate practică în ce priveşte credinţa religioasă fundamentală în adevărurile de bază ale Simbolurilor creştine, dar chiar o mare măsură de credinţă comună în privinţa Bisericii lui Hristos, care este corpul Său mistic şi în privinţa mijloacelor graţiei, pe care El le-a instituit şi poruncit. Impărtăşim cu Ortodoxia şi credinţa într'un Dumnezeu şi acceptarea unei împărtăşiri sacramentale, prin care puterea Eavngheliei poate să mişte inimile oamenilor. Privim înainte cu bucuroasă antici-

---

de viaţă, şi mai ales trăită în fapte. Cum vom putea ajunge la aceasta constitue ceeace în pedagogie se numeşte metoda de predare.

Problema aceasta este destul de interesantă şi în cele ce urmează vom căuta să aflăm metoda cea mai practică de predarea învăţământului religios în şcoala primară.

Circumscrierea subiectului la modalitatea cea mai acceptabilă de predare a învăţământului religios în şcoala primară presupune dintru început cunoaşterea elementelor cari dau fiinţă metodei, iar după aceasta perspectiva istorică a metodei, sau cu alte cuvinte evoluţia ideii de metodă în decursul vremii, pentru ca în cele din urmă să vedem dacă poate fi vorba de o metodă pedagogică specific creştină şi întrucât această metodă îşi decalcă părţile alcătuitoare după rezultatele ultime ale pedagogiei laice. In cerecetarea acestor părţi ale subiectului propus, pe lângă alte lucrări şi străine şi dela noi, am găsit că la noi tot ce interesează problema anunţată, teoretic vorbind, a fost foarte bine şi lămuirt redată în două voluminase şi extrem de interesante lucrări: Pedagogia generală de G. G. Antonescu, Buc. 1930, şi Pedagogia creştină ortodoxă de Pr. M. Bulacu, Buc. 1935.

La rezultatele date de aceste capitale lucrări, nu s'ar mai putea adăoga, referindu-ne la subiectul nostru, de cât unele mici observaţii făcute personal cu ocazia predării religii în şcoala primară.

Acestea zise, să trecem la desvoltarea subiectului, care pentru noi preoţii, am spus, prezintă o extrem de mare importanţă, fiindcă de metoda, de felul cum vom şti să plantăm în sufletele copiilor miezul învăţăturii creştine şi realizarea acesteia în viaţa de mai târziu, depinde tot restul nostru de dascăli de religie.

Prin afirmaţia aceasta nu vreau să se creadă că sunt de părerea metodomanilor influenţaţi de scopul intelectualist apusean, pe care-l urmăreşte, pentru ei, instrucţia, fiindcă, la drept vorbind, când discutăm de

https://biblioteca-digitala.ro / https://bibsinod.ro

pare către ziua deplinei reuniri într'un corp, când cele două comunități vor forma un șir și mai mare de Biserici autocefale, unite laolaltă într'o singură legătură de credință și solidaritate colectivă. Este nădejdea noastră caldă că vizita de acum a Patriarhului Român poate aduce această zi cu un pas mai aproape de împlinire.

„Există alte Biserici creștine, unele din ele mult mai aproape de noi, cu care deasemenea ne rugăm cu toată căldura ca unirea într'un corp să poată fi înfăptuită, potrivit voiei lui Dumnezeu. S'au făcut, cu ele, imense progrese în cooperarea pentru promovarea diferitelor probleme sociale, în care creștinismul este în mod necesar interesat. Din nefericire, nu se pot spune aceleași lucruri despre eforturile paralele de a reuni într'un cult comun cu Biserica pe aceia cari se deosebesc de credința ei în împărtășirea divină a grației.

„Că astfel de bariere nu există între Biserica fericit augur, căci credință și cult sunt inextricabil aliate".

C Ă R Ț I

O carte bună: „Săracul Gealapu"

(Spovedania unui păcătos)

De mult nu ni s'a dat o carte, care să răscolească în suflet o furtună, cum a răscolit cărticica aceasta.

Cuprinsul ei e arătat în sub titlul: *„Spovedania unui păcătos"*. Iar păcătosul are atâtea exemplare asemănătoare în lumea de azi și din toate vremile, dar mai ales în cea de azi.

La urma urmei, este om viu, care să nu fie păcătos într'o măsură oarecare? Osebirea între cei mulți și între Săracu Gealapu va fi poate și în felul de a păcătui și în numărul păcatelor, dar cea mai mare osebire este în felul, cum și-a simțit și recunoscut Gealapu pe ale sale, și cum nu știu alții să le simță, să le recunoască și să le ispășească.

Iar cel mai mare păcat este învârtoșarea în răul, pe care nu vrei să-l recunoști, căci e una și aceiași cu îngâmfata credință, că ești fără de păcate. Cei cari vor citi cărticica aceasta își vor aduce aminte de greșelile lor, le vor vedea și înțelege la fel cu Gealapu și la fel vor căuta alinarea sufletelor lor în sfânta și Dumnezeiasca Taină a spovedaniei și 'n faceri de bine.

Preoții vor mai găsi într'însa un sprijin și un îndrumător întru administrarea sfintei Taine a Pocăinței. E vrednică să fie citită cât mai des și cât mai multora. Se poate foarte bine citi după vecerniile din duminici și sărbători și ar fi bine ca să se răspândească în cercuri cât mai largi. Cartea e pentru toți, de toate stările: plugari, meseriași, comercianți și intelectuali, pentru bogați și pentru săraci, pentru tineri și pentru bătrâni.

Trebuie să ne bucurăm, că ceata scriitorilor, cari își pun condeiul în slujba lui Christos, an de an crește, dar tot odată suntem și *datori, să*

---

religie, și de metoda ei, trebue să înțelegem înainte de orice, acea atmosferă spirituală a unei doctrine sacre, a unei vieți și a unei exemplu umano-divin (teandric), de principii eterne, de idealuri înalte, cu alte cuvinte a unei lumi de realități și de adevăruri supra-omenești, cari prin ele înșiși tind să exerciteze spontan o forță de atracție fără egal asupra întregii sale ființe (Fr. D. Hovre: Le catolicisme: Sès pédagogiques, sa pédagogie, Anvers, 1930, p. 404 Cit. M. Bulacu op. cit. p. 371).

Sustrăgându-ne, deci, tendinței de a face din învățământul religios numai metodă, de atâtea ori seacă, sterilă și păgubitoare, nu vom cădea nici în cealaltă extremă de a rămâne indiferenți față de un mijloc pe care Biserica creștină ortodoxă l-a utilizat, cum vom vedea mai departe, ci-i vom acorda atenția cerută de necesitatea reală. Ca să ne mulțumim, cu ceea ce s'a realizat, cu ceea ce s'a practicat la noi în materie de metodă, ar însemna să mergem mai departe cu un înantichitatea creștină, Catehetii și deci și pedagogii creștini, Clement Alexandrinul, Origen, Cei trei Capadocieni, Sf. Ambrozie, fericitul Augustin și toți ceilalți părinți și dascăli ai Bisericii, n'au neglijat niciodată modul de transmitere al cunoștințelor religioase, iar marele pedagog creștin modern Pestalozzi ne dă și mai sistematic modalitatea cu care pedagogul se poate apropia de sufletul fraged al copilului, prin cunoscuta metodă, așa numită, elementară. Metoda aceasta se adresează firii omenești considerată ca un tot, îmbrățișând toate facultățile și aptitudinile și considerând morala și Religia ca fondul absolut și necesar al ființei umane. „„Unitatea metodei, desarea tuturor facultăților, folosirea substratului psihologic religios al sufletului și purtarea lor dela realitatea de pe pământ către idealul divin sunt elementele pe care Pestalozzi le socotește necesare în primul rând la această metodă de aducație intelectuală. (M. Bulacu op. cit. p. 372). Și acum, având aceste elemente, să vedem cari sunt condițiunile

https://biblioteca-digitala.ro / https://bibsinod.ro

prețuim după cuviință sprijinul, ce ni-l dă nouă, preoților, *răspândindu-le la rându-ne scrisul,* căci și răspândirea e un sprijin ce ne vine tot nouă.

Cartea e tipărită la „Cultura Românească“ în București, str. Pitagora 16-18. Prețul 15 lei.

Pr. F. C.

„Comoara lui Prâslea“

de Mihail Lungianu

Pentru citiri extrașcolare și în orele de religie, pentru premii, pentru biblioteci și șezători populare

A doua tipăritură, revăzută și adăugită, povești pentru copii, premiată de fundația *„Principele Carol“,* prețul lei 35.

„O scriere pentru prima vârstă a copilăriei. O cădelnițare de miresme sfinte de bunătate, de dreptate, de milă, de duioasă dragoste. Citind-o, plutești cu eroii povestirilor și cu autorul, pe puternice aripi sufletești zbori în lumi frumoase, în cari sălășluesc în voe binele și adevărul.

Totul e un vis plăcut, un cântec ce robește și o dulceață, ce-ți pare rău că trec când, sfârșind cititul, închizi cartea. Atât că vraja stărnită rămâne, urmele, ce lasă atâta măestrie de stil și muzică de simțiri, stăruesc, înfiripând zări senine și durând firi alese.

Cumpărați-o, puneți-o 'n cât mai multe mâini de copii și de părinți, răspândiți-o cât puteți în juru-vă, împlinindu-vă, față de soarta și de mângăerea lor și ale acestui neam, datoria creștină, pe care obicinuește tot românul s'o facă, împărțind, în aducerea aminte a sufletelor dragi, prinoase la zilele mari.

E recomandată de min. instr. publice, dir. înv. primar cu circulara 174277/35 și înv. dir. secundar cu Nr. 220460/935, către inspectoratele școlare.

Comenzile făcute prin autor beneficiază de o reducere de 20%.

A se adresa: Strada Principatele Unite 2, S. V. București.

SUMAR:

Restaurarea sfintelor locașuri . . *Consilier*
Redeschiderea catedralei Sf. Patriarhii . . . . *Marin Predescu*
Priviri în trecutul locașului . . . *P. Casselli*
Evoluția locașului Mitropoliei . . *Colonel Popescu-Lumină*
I. P. S. Patriarh la Toplița română. *Cronicar*
Metoda practică de predarea învățământului religios în școala primară . . . . *Pr. I. Gagiu-Kiselef.*

CRONICA INTERNĂ

Misionare și Filantropice . . . .

CRONICA EXTERNĂ

Cărți . . . .

pe cari trebue să le îndeplinească metoda de predare a învățământului religios. Ținând seama de structura pshihologică, de vârsta, de firea și chiar mediul social, de toate aceste realități cari alcătuesc ființa copilului creștin, pedagogia creștină poate formula următoarele condițiuni, respectate întotdeauna de Sf. Părinți:

1) In primul rând să te cobori la starea și putința de înțelegere a copilului. Ar fi o utopie din partea pedagogului creștin să neglijeze faptul că se adresează unor făpturi incomplet desvoltate și să nu țină seamă de forțele sale sufltetești. Ca niște părinți înțelegători și iubitori să avem întotdeauna în vedere elementele pe care copilul le are în sufletul său. Predarea de lucruri cari n'au nici o legătură cu fondul sufletesc al copilului și mai ales trecerea dincolo de puterea de asimilare și înțelegere a copilului, are drept consecință, așa cum foarte bine observă Rousseau pentru Emil al său, cea mai mare indiferență și totodată se poate întâmpla ca elevul să-și făurească idei greșite, tocmai findcă n'a înțeles aceea ce s'a predat. Deci întotdeauna adevăratul pedagog se va cobori la stadiul sufletesc al elevului.

2) A doua condiție este aceia ca învățământul religios să se adreseze tuturor facultăților sufletești, ceeace nu este întotdeauna prea ușor într'o lecție de religie. Această afirmație se îndreaptă împotriva credinții că religia este obiectul exclusiv al inimii, căci pe lângă sentimentul religios, într'o lecție de religie se are în vedere și o inițiere solidă și o convingere pentru hotărîri de viață. In această privință, Pestalozzi, pe bună dreptate, relevă că metoda va trebui să exercite acțiunea sa dintr'odată asupra voinții copilului, asupra instinctului său pentru adevăr, asupra plăcerii sale pentru frumos și asupra ardoarei sale pentru bine și de așa manieră ca noțiunea cea dintâi: sentimentul, în al doilea rând: adevărul și forța necesară în al treilea rând, să se desvolte în mod armonic în el atât cât natura sa îi permite (M. Bulacu op. cit. p. 374). Metoda, deci, trebue să urce nu numai la punctul inițial al materiei umane,

(Va urma)

BUCUREȘTI. — TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI. — C. 625/936.

https://biblioteca-digitala.ro / https://bibsinod.ro